

LEUWARDER COURANT.

MAANDAG

den 13 NOVEMBER.

OPENBAAR HOOGER ONDERWYS.

Alzoo, ingevolge het besluit van Zijne Koninklijke Majesteit, van den 2den augustus laatsleden, no. 14, het Hooger Onderwijs voor het Athenaeum te Franeker is uitgebreid tot de Studien der Godgeleerdheid, — der Rechten, — der Medicijnen, — der Heel- en Vroedkunde, — der Wis- en Natuurkundige Wetenschappen, der Kruidkunde, — Artzenij-Mengkunde, — Bespiegelende Wijsbegeerte, — Natuurlijke Historie, — Geschiedenis, — Latijnsche, — Grieksche en Oostersche Letterkunde, — enz., zoo wordt den belanghebbenden tevens berigt, dat met het bovengemelde Onderwijs OP DEN ACHT-EN-TWINTIGSTEN DEZER LOPENDEN MAAND NOVEMBER EEN AANVANG ZAL WORDEN GEMAAKT, ten einde Vriestlands ingezetenen, zoo wel als die van andere gewesten, van deze zoo weldadige inrichting gebruik zouden kunnen maken.

Franeker, den 1sten november 1815.

A. G. CAMPER,
Voorzittend Curator van
het Athenaeum.

EXTRACT uit een particulieren Brief van een Engelschman uit WEENEN, gedagteekend den 20sten September. „Ik heb dikwerf de vrouw van den Franschen Ex-Keizer gezien. Zij woont nog te Baden. Ik woonde in een hôtel vlak tegen over het hare, en zag haar verscheiden keeren daags. Het oogmerk van haar verblijf aldaar kan niet geweest zijn om de wateren te gebruiken, want zij schijnt volmaakt gezond. Doorgrans rijdt zij uit, naar den Engelschen maak gekleed, en hare achting voor de Engelsche Natie is ongemeen sterk. Ik had de eer, van te meermalen door haar in het voorbij rijden gegroet te worden. Op mijne vraag, waar haar dochter zoo aan de Engelsche zeden en het Engelsche karakter hechte? gaf men mij tot antwoord, dat zij den eerbied bewonderde, waarmee de Engelschen haren echtgenoot behandelden, aan wien zij nog steeds zeer verkieft is. Hare Fransche bedienden zijn door Oostenrijksche vervangen, maar haar trouwde oppassers zijn nog Franschen. Haar liverij is groen, (die van *Bonaparte*) maar zeer eenvoudig. Het volk noemt haar aarts-hertogin, maar hare onmiddellijke bedienden noemen haar Keizerin en Majesteit; de kleine *Napoleon* bezoekt haar tweemaal in de week; hij is een zeer schoone knaap, en heeft voor zijne jaren reeds groote bekwaamheden. Ik heb hem verscheidene keeren met haar op een terras gezien, terwijl zij hem eenige Engelschen, welke toevallig voorbij kwamen, aanwees, en hem, zoo het scheen, iets met veel ernst beduidde.”

WEENEN, den 26 October.

De veldmaarschalk vorst van *Schwarzenberg*, is alhier van zijn landgoed *Frauenberg* in Bohemen aangekomen, alwaar het grootste gedeelte van zijne familie het genoegen gehad heeft Zijne Majesteit Keizer *Alexander* te ontvangen. In de onderscheidene wandelingen van dien Monarch, in de ommestreken van dat landgoed, deed Z. M. er een bij *Burgholz* aan den Moldau, en vond aldaar een boer van het dorp *Hosselt* bezig met den landbouw, van welken Z. M. de ploeg overnam en gedurende eenigen tijd zelf bestuurde, waarna de boer met eene edelmoedige gift van den Keizer vereerd werd.

Uit hoofde der voortdurende onlusten in Servien, trekt een Oostenrijksch leger korps bij eenaande Turkische grenzen tegen klein Wallachien.

PARYS, den 3 November.

Men verzekert dat, om redenen van bezuiniging, het Hof van Frankrijk, gedurende eenigen tijd, alleen ministers van den tweeden rang bij de vreemde Mogentheden zal hebben; de familie-gezelschappen zijn hiervan uitgezonderd.

De prins *Blücher* zal morgen eerst vertrekken; eenige dagen geleden heeft hij een val van zijn paard gedaan, en zijnen arm verstuikt.

Berigten uit Italië melden, dat *Murat*, toen hij in Corsika aankwam, eerst besluiteloos was over de partij, die hem stond te kiezen, en na lang overwogen te hebben, eindelijk besloot, eene landing in Calabrië te doen, waar men hem verzekerde, dat hij zich slegs behoefde te vertronen, en vele aanhangers zoude vinden. Doch deze expeditie werd uitgesteld, om dat hij daartoe geen geld had. Ondertusschen kwam een parlementair, die aan boord van een Engelsch schip was, te Corsika, en bond *Murat* paspoorten aan, om naar Oostenrijk te vertrekken, en wilde zich zelf belasten met hem naar Triest over te brengen.

De gewezen Koning had een lang gesprek met den parlementair, hij scheen te wankelen door deszelfs voorstel, en beloofde hem den volgende dag zijn antwoord te zenden. Eenige avonturiers, die hem omringden, bragten hem weldra tot zijn eerste plan terug. Hij had omtrent voor 100,000 francs aan diamanten; zijne agenten verkogten de schoonsten derzelve voor 24 duizend francs, en hij verbeelde zich dat deze som voldoende was om zijn ontwerp te volvoeren, en ging des nagts met zijn gevolg scheep, den generaal zonder antwoord latende. Men zegt, dat eene vrouw het meeste toegebragt heeft tot zijne gevangenneming, door op hem aan te vallen.

Hij werd vervolgens naar Napels gebragt, doch onderweg kreeg men kontra-order, en men voerde hem naar Pezzo, waar hij het prevotaal geregtshof reeds vergaderd vond.

De contre-admiraal *Linois*, zit in de gevangenis van de Abtdy, de generaal *Boyer*, bevindt zich mede aldaar. Men zegt, dat de generaal *Drouot*, graaf d'Er-lon, te Parys ontdekt en in hechtenis genomen is.

GRAVENHAGE den 8 November.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Dingsdag den 13den november.

De vergadering ten ruim half een uur geopend zijnde, heeft de President de leden herinnerd, dat er nog twee

Concept-Wetten in deliberatie zijn, waarover geen rapport was uitgebragt, en verzocht, dat deszelfs zich in staat zouden stellen dezelve tegen morgen in gereedheid te hebben.

Geene stukken ingekomen zijnde, is de vergadering tot morgen geadjourneerd.

Zitting van Woensdag den 8sten november.

In deze zitting is gelezen eene missive van de Eerste Kamer, daarbij kennis gevende, dat dezelve Kamer zich met de voordragt Zijner Majesteit geconfermeerd had, omtrent het inzenden der pretentien ten laste van den Lande, vóór den 31sten december aanstaande; en voorts nog eene missive van dezelve Kamer, daarbij aankondigende, dat zij de Concept-Wet, aangaande het hooger beroep, in materie van het regt van Successie, aan Zijne Majesteit teruggezonden had, met verzoek, om, ingevolge de constitutien, die Concept-Wet nader in overweging te nemen. Beide aangenomen voor notificatie.

De heer *Byleveld* brengt, namens de centrale sectie, rapport uit, op eene door Zijne Majesteit ingezondene Concept-Wet, houdende bepalingen omtrent de judicature over de Directe Belastingen in de Noordelijke provincien van het Rijk, en bepaaldelijk wegens misdrijven, door de ambtenaren dier middelen in officio begaan; adviserende de commissie, om zich met deze Concept-Wet te confermeren. Na eenige discussien werd bij hoofdelijke stemming, met 46 tegen 41 stemmen, conform het rapport besloten.

De Griffier las vervolgens het rapport voor op de missive van Zijne Majesteit, daarbij voorgedragen hebbende, om de defekten in de akten, door den Notaris *de Sage ten Broek*, in de jaren 1809, 1810 en 1811 gepasseerd, in diervoorge te redresseren, dat al de gemelde akten, benevens het protocol van den voornoemden Notaris, nu en van geene waarde zullen zijn, ten zij denzelven, door de Notaris *de Lange*, te Rotterdam, zullen zijn gevisceerd; tenderende dit rapport, om zich met die voordragt te confermeren; dan, uit hoofde uit dezelve bleek, dat de gevoelens in de sectien verschild hadden, worden de deliberatien over hetzelfde tot morgen uitgesteld.

De heer *Sneek van Lausen*, beklagde zich aan de vergadering, dat zijn advies over de financiële wet, in de vergadering van laatsleden zaterdag uitgesproken, verkeerdelijk in de nieuwspapieren was geplaatst geweest, en wilde, dat men middelen zou bij de hand nemen, om dergelijke abuizen voor het vervolg te voorkomen; dan, de President merkte op, dat de drukpers volkomen vrij zijnde, daartoe geene middelen voorhanden waren, en dat het desprekers volkomen vrij stond, om dergelijke abuizen te doen redresseren.

De vergadering werd gesloten en geadjourneerd tot morgen.

Den 6den dezer zijn de beide hooge scholen van Leiden en Utrecht, op dien voet en volgens die inrigting, welke aan dezelve thans gegeven zijn bij de onlangs op het hooger onderwijs uitgevaardigde wet, met de meeste plechtigheid, te Utrecht in de Domske kerk en te Leiden in de St. Pieters kerk, openlijk ingewijd, en zijn de festiviteiten van dien dag, in beide die akademiesteden, door prachtige maaltijden, illuminatien en serenades besloten. Te Leiden werd de plechtigheid onder anderen ook door den heer directeur-generaal van kunsten en wetenschappen bijgewoond, die, na het uitspreken eener doeltreffende redevoering door den hoogleeraar *Kemper*, als rector der akademie, aanden-zelfen bij afschrift kennis gaf van een Koninklijk Besluit, waarbij door Z. M. het kabinet van natuurlijke zeldzaamheden, dat uit Frankrijk herwaards op wegen het eigendom van Z. M. is, bij deze gelegenheid ten geschenk aan de Leidsche Akademie gegeven word, welk besluit, openlijk door gezegden hoogleeraar voorgelezen wordende, eene algemeene geestdrift en dankbaarheid verwekte.

AAN DE FRIESEN!

Gij zult het mij dank weten, hoop ik, waarde Landgenooten! dat ik, in dit oogenblik, mijne aanspraak tot U richt. Vier jaren zijn er nu bijkans verlopen, dat gij door één verpestend woord van den afschuwelijksten booswicht, die ooit op deze aarde tegen Menschen en Maatschappijen woede, uwe hooge School zaagt vernietigen, en met haar tegelijk de gelegenheid verloor, om uw altijd leergierig Kroost in de nabijheid, op den Frieschen grond, als onder uw oog, met mindere Kosten te doen onderwijzen. Die gelegenheid is nu herboren! Zij is U aangekondigd door de nieuws aangestelde Bezorgers, van 's Lands Athenaeum te Franeker. Het kennelijk oogmerk van het oprichten dezer Athenaeus, onder anderen, op dat de goede ingezetenen hunne Kinderen het hooger Onderwijs gemakkelijk en op eene min kostbare wijze zouden kunnen doen genieten. Edel Volk, dat zoo veel goeds, zoo veel eigens heeft! dat op zich zelf gelaten wierd, en den grijsen, eervollen naam behield, toen zoo vele andere gewesten dien verlo en! dat, doorgaans, van den weldadigen Schepper met eene groote mate van gezond verstand, scherpzinnigheid en oordeel, ook met den besten aanleg tot het beoefenen van onderscheidene Wetenschappen zoo uitstrekend is begaafd! — Welkan! zend uwe Jongelingen, die daar toe eene brandende begeerte en geschiktheid hebben; die de vereischte voordeelingen, om opgenomen te worden, hebben gemaakt, naar deze nieuwe Friesche Academische Geffenschon! Zij zullen er met opene armen ontvangen, grëndig onderwezen, en liefderijk in acht genomen worden. Nimmer zal de Roem van Friesland tegenwoordig opgehevene hooge School, het zij binnen — het zij buitenlands vergaan! — Om van uitsluitende Kerk-leeraaren en anderen niet te spreken; men kent, men wijst (Het vervolg op de kans dezer blaadzijde.)

tarif der gezegde steden nemen moeten.
Leuwarden, den 4ten november 1815.
De Directeur voornemend.
C. VAN R E U G E.
* * * Heden is, door Gods goedheid, gelukkiglijk van een welgeschapen zoon verlost, de geliefde echtgenoot van
SCHINGEN, den A. WASSERBERG.
9 November 1815.
* * * Heden zijn ondertrouwd.
S. VAN SLOOTEN, van Harlingen,
En H. BLOMBERG, van Middel.
HARLINGEN, den 12 November 1815.
* * * Het dochterje, waarvan mijne echtgenote de 21sten oktober bevallen is, overleed heden avond ten onze innige droefheid.
NOORDLAREN, I. T. M. C. A.
den 7 November 1815.
Friesland.

door hen in die steden of elders worden afgeleverd.
Dat Pelmolenaars en andere Molenaars, Fabrikanten en Trafijkanten, volgens art. 29 der wet op eene vaste som aangeslagen, tot het drijven van handel in artikelen tot hunne Molens, Fabrikken en Trafijken behorende, geen verhoogd patent benodigd hebben, zoo dat b. v. een Pelmolenaar ten platten lande in garst en haver op zijne molen gepeld, doch geen patent in eene der gezegde steden handel drijven kan.
Dat de Vischkopers en Poliers, dewelke volgens art. 36 der wet, als inlandische kramers, of als wijkeliers, volgens § 5 van art. 30, met verhoging van de helft naar de vijfde begroting gepatenteerd, in de gezegde steden hunne waren kunnen verkopen, zonder verhoging van patent.
Dat Broodbakkers buiten de gezegde steden in hunne woonplaatsen gepatenteerd, in eene derzelve hun brood verkopende, een verhoogd patent als Broodstijfers, en dus een patent van de 3de klasse naar hoo-

en ten einde zich van alle calange te bevrijden, bekend:
Dat volgens art. 35 § 4 der wet op het regt van Patent, van den 9den maart 11., en de nadere resolutie van Zijne Excellentie den Heere Minister van Financien, van den 1sten dezer, alle de gepatenteerden in de steden en plaatsen van den laagsten rang, dewelke hun beroep of bedrijf voor hetwelke zij in hunne woonplaatsen gepatenteerd zijn, in eene der steden van hogeren rang, en wel speciaal in de steden Leuwarden, Harlingen en Sneek, in den loop van dit jaar uitoefenen hebben, en bij vervolg noch uitoefenen, of zullen uitoefenen, verplicht zijn, in de gezegde steden, een suppletair patent te vragen, en het bedrag van de verhoging der belasting, aldaar te voldoen.
Dat aan deze verplichting verbonden zijn alle de personen, dewelke niet op eene vaste som volgens art. 29 der wet, zijn aangeslagen, en dienvolgens daar onter begrepen, alle Graan-, Boter-, Kaas-, Vischkopers, Poliers, en andere, dewelke hunne waren in eene der gezegde steden, verkopen, al is dat dezelve

nog heden een aanmerkelijk getal aan van nog levende beroemde Hoogleeraaren in ons Land en aan onze hooge Scholen, die geheel, of grootendeels door haar zijn gevond. Die Room zal den Hoogleeraaren van ons Athenaeum, die nu hun Werk eerlang, het zij bij vernieuwing, of aanvankelijk, beginnen zullen, het vuur van edelen Nalver door de aderen jagen, om in het spoor van zoo vele onsterflijke Mannen te treden en de oude Vermaardheid met kracht te handhaven. De *Genius* der Plaats zal hier toe bijdragen! *Cicero* rekende op de Voorlezingen van zijnen Zoon, niet slechts om dat hij nu sedert een jaar de lessen hoorde van den Wijgeer *Cratippus*, maar ook, om dat hij ze hoorde te *Athene*!
Franeker, den 10den november 1815.
Ev. W A S E N B E R G H.

B E K E N D M A K I N G.
De Directeur der directe belastingen in de provincie Friesland, maakt bij deze aan elk dien het aangaat, bekend, dat hij de

